

Johannes 3 – Samenvatting (Betacursus 03 - © 2005-2008 Deltacursus)

Het koninkrijk van God (3:3,5) is de soevereine en almachtige heerschappij van God door Christus over allen en alles (Openbaring 1:5). Maar het koninkrijk is vooral het gebied waar de soevereine heerschappij van God door Christus daadwerkelijk erkend en gehoorzaamd wordt en waar Gods genade heerst in de harten en levens van Gods volk (Lucas 17:20-21). Het komt tot uitdrukking: a) door hun blijvende persoonlijke verlossing van begin tot eind (Marcus 10:24-27), b) door hun vestiging als de gemeenschap van Gods volk, de Kerk of Gemeente (Matteüs 16:18-19), c) door hun invloed op elk maatschappelijk levensterrein (gezin, opvoeding, onderwijs, medisch, juridisch, economisch, sociaal, vgl. Matteüs 5:10; 6:10,33) en d) uiteindelijk door de vernieuwing van alle dingen dat bij de wederkomst resulteert in de nieuwe hemel en de nieuwe aarde (2 Petrus 3:10-13). 'Het koninkrijk van God ingaan' betekent hetzelfde als 'behouden worden' of 'het eeuwige leven beërven'.

Wedergeboorte (3:3-8). Het woord 'weder' betekent 'weer een keer', 'opnieuw' maar ook 'van boven'. Een mens moet 'een nieuw mens' worden doordat de heilige Geest *van boven uit de hemel* in hem op de aarde komt wonen (1 Korintiërs 6:19-20). Bij 'de doop met de heilige Geest' (1 12:12-13) worden mensen wederom geboren: het resulteert in bekering, reiniging van het hart en behouden worden (het eeuwige leven verkrijgen). Wedergeboren worden is het soevereine werk van God door zijn heilige Geest. Wanneer en hoe het precies gebeurt, kan geen mens voorspellen of uitleggen (3:3-8). Wedergeboren worden gaat aan bekering en geloof vooraf (1:12-13). Johannes doopte met water en Jezus doopte met de heilige Geest (1:33). Het gedoopt worden met water is *het teken en zegel* van de doop met de heilige Geest (3:5). Maar de doop met water (het teken) blijft onvoldoende als de doop met de heilige Geest (de werkelijkheid) uitblijft! Daarom wordt in vers 6 en 8 'het water' niet meer genoemd maar wel de Geest. Alleen wie uit de Geest geboren is (opnieuw geboren is), is werkelijk geestelijk (Titus 3:4-8). De zondige menselijke natuur kan alleen zondige menselijke naturen produceren (Job 14:4; Psalm 51:7). Alleen de heilige Geest kan geheiligde menselijke naturen produceren (3:6). Dit is geen optie maar een goddelijk 'moeten', dat hoort bij het goddelijke besluit en het goddelijke plan van verlossing. Deze noodzakelijkheid zou niemand moeten verbazen die z'n eigen verderfelijke natuur en onvermogen kent. Hij begrijpt waarom hij van boven door Gods Geest geboren moet worden.

De aardse en de hemelse dingen weten (3:9-13). Het 'weten' van Nikodemus (3:2) kwam *door menselijk observeren en nadenken*. Het 'weten' van Jezus en Johannes de Doper kwam *door hun persoonlijke omgang* met God de Vader (1:33-34; 5:20; 14:10). Wat Nikodemus niet weet en Jezus wel weet, heeft te maken met de leer over de wedergeboorte door de Geest en de leer over Gods eeuwige plan van verlossing. De aardse dingen (3:12) zijn de dingen die in het Oude Testament geopenbaard zijn en *op aarde plaatsvinden*, zoals de komst van de Messias, zijn dood en opstanding (Jesaja 53), de verkondiging van het evangelie aan alle volken (Jesaja 49:6), en de noodzakelijkheid van de wedergeboorte (Deuteronomium 30:6; Ezechiël 36:25-28). Deze dingen zouden Nicodemus en de andere Joden hebben kunnen beseffen. De hemelse dingen (3:12) zijn zaken die buiten het kennisveld van mensen liggen totdat zij door Christus geopenbaard worden, zoals Gods eeuwige raadsplan dat alleen de Zoon van God weet (Matteüs 11:25-27). Christus heeft de volgende raadsplannen bekend gemaakt: a) dat God mensen niet alleen uit Israël maar uit elk volk in de wereld redt (Efeziërs 3:2-6), en b) dat God hen alleen redt door het plaatsvervangende lijden van Christus (3:16-18). Zo'n plan had geen mens kunnen bedenken (2 Korintiërs 2:7-9). Wie de aardse dingen moeilijk vindt te geloven zal nog veel meer moeite hebben om de hemelse dingen te geloven. Om de hemelse dingen te weten te komen zou iemand naar de hemel moeten opstijgen (3:13). Dat heeft geen enkel mens ooit gedaan! Alleen de Mensenzoon (Jezus Christus) was voor eeuwig in de hemel bij God de Vader, toen God de Vader het plan van verlossing bedacht. Dat plan bestond uit het zenden van zijn eniggeboren Zoon in de schepping en in de menselijke geschiedenis om in hun plaats aan het kruis te sterven en zo een eeuwige verzoening met God te bewerken (3:14-18; vgl. Matteüs 11:27).

De Mensenzoon moet omhoog geheven worden (3:14-15). De geschiedenis van Mozes en de bronzen slang (Numeri 21:49) is *een schaduw van de werkelijkheid die komen zou*. Alleen degenen die in geloof omhoogkeken naar Gods oplossing werden genezen. In Numeri werden mensen fysiek genezen, maar in Johannes ontvangen zij geestelijk eeuwig leven. Dit 'moeten' hoort bij het goddelijke besluit en het eeuwige plan van verlossing. De kruisdood van Jezus Christus was een absolute noodzaak (Lucas 24:44); niet zomaar 'een' remedie, maar *de enig mogelijke remedie* voor zonden! Zonder deze worden geen zonden verzoend en wordt geen mens behouden. In het Johannes evangelie wordt Jezus omhoog geheven aan het kruis (3:14; 8:28; 12:32,34) en in Handelingen wordt hij omhoog geheven in de opstanding, hemelvaart en troonsbestijging (Handelingen 2:33; 5:31). In de heilsgeschiedenis kunnen deze twee niet gescheiden worden! Het kruis is de enige weg naar de kroon! Gods eigenschappen van gerechtigheid en genade worden in het bijzonder zichtbaar aan het kruis (12:28,32-33).

Gods liefde (3:16). God had lief: de verleden tijd verwijst naar *de éne daad van Gods liefde in de menselijke schepping en de menselijke geschiedenis*, namelijk de eerste komst van Jezus Christus om in onze plaats te sterven en op te staan uit de dood. Daarin vindt Gods liefde haar hoogste uitdrukking. Gods liefde reikt terug tot de eeuwigheid (Efeziërs 1:4) en draagt ons door heel onze levensgeschiedenis heen (Jeremia 31:3), want de essentie van Gods wezen is liefde (1 Johannes 4:8). God had de 'wereld' lief. Het woord 'wereld' betekent: de verloren mensen, vervreemd van het leven van God, beladen met zonden, onderhevig aan het rechtvaardige oordeel en die verlossing nodig hebben. Met de additionele gedachte: zonder onderscheid m.b.t. ras, nationaliteit of taal (4:42). Het verwijst hier niet naar 'de wereld als het gebied van het kwaad, openlijk vijandig tegen God, tegen Christus en tegen christenen' (15:18). God heeft het kwade niet lief (Hebreeën 1:9) en daarom heeft God de mensen die kwaad bedrijven en God haten ook niet lief (Psalm 5:5-7; Jakobus 4:4). Het verwijst hier ook niet naar 'elk mens die ooit geleefd heeft'.

Allen die in hem geloven (3:16). Alleen allen die *aanhoudend* in hem geloven, zullen niet verloren gaan, maar het eeuwige leven hebben. Het is niet een *intellectueel geloof* dat alleen de feiten voor waar houdt, maar een *persoonlijk geloof* dat Christus persoonlijk kent en dagelijks met hem leeft. Het is niet een *tijdelijk of emotioneel geloof* dat later ophoudt, maar een *volhardend geloof* dat aan Jezus Christus blijft vasthouden ongeacht de omstandigheden.

Het eeuwige leven (3:16). ‘Verloren gaan’ betekent voor altijd de weg naar God kwijt zijn, voor altijd van de liefdevolle en genadige tegenwoordigheid van God gescheiden zijn, voor altijd de eeuwige bestraffing ondergaan, voor altijd de toorn van God moeten ervaren (Matteüs 25:46; 2 Tessalonicenzen 1:8-9). ‘Het eeuwige leven’ is in kwalitatieve zin een volkomen nieuw leven, volkomen voldoening gevend en uitdagend, dat bestaat uit een persoonlijk kennen van de enige ware God en Jezus Christus (17:3). Het eeuwige leven is in kwantitatieve zin nimmer eindigend. De gelovigen zullen voor eeuwig de liefde, vrede en vreugde van God blijven ervaren. Dit eeuwig behouden zijn begint wanneer je tot geloof komt, gaat door na de dood en blijft voor altijd voortbestaan op de nieuwe aarde.

Oordeel en rechtvaardiging (3:17-18). God sluit alle volken (‘de wereld’ net als in 3:16) in onder zijn plan van verlossing en oordeel. Verdoemd. ‘Een oordeel vellen’ betekent ‘verdoemen’ net als in Romeinen 8:1. Dit oordeel is al gevelde omdat zij ongelovig bleven (beide: voltooid tegenwoordige tijd). De balans wordt niet pas bij de wederkomst bij het laatste oordeel opgemaakt. De ongelovige staat nu al onder Gods toorn (3:36). Bij het laatste oordeel wordt de verdoemenis zoals opgetekend in de boeken (Openbaring 20:12,15) openlijk uitgesproken over allen die ooit geleefd hebben (5:25-29). Dan kunnen allen zien dat God in Christus volkomen rechtvaardig geoordeeld heeft (Openbaring 15:1-4). Gerechvaardigd. Wie in Jezus Christus gelooft, is nu al behouden (gerechvaardigd, over hem wordt geen oordeel uitgesproken). ‘Gerechvaardigd’ betekent dat God een gelovige honderd procent rechtvaardig verklaart en hem voor eeuwig beschouwt en behandelt als honderd procent rechtvaardig. Dat gebeurt niet op grond van de eigen verdiensten of goede werken van de gelovige, maar alleen op grond van het volbrachte verlossingswerk van Jezus Christus. De gelovige gaat nooit verloren en niemand kan hem uit de hand van Jezus rukken (10:28).

Licht en duisternis (3:19-21). Duisternis. Mensen worden veroordeeld (verdoemd) omdat zij het licht in hun hart (Romeinen 1:19-20; 2:14-15) en het Licht (Jezus) verwerpen (Lucas 10:40). Wie van de christelijke gemeenschap of gemeente wegblijft en de bijbel niet leest, haat het licht! Hij blijft in de duisternis omdat hij niet wil dat zijn duistere leven en werken zichtbaar worden. Licht. Wie naar het licht komt, toont aan dat God in Christus in hem werkt. Alle mensen die Christus en zijn boodschap in geloof aannemen, bewijzen hun geloof door in het licht te leven. Dus alle mensen staan of vallen met betrekking tot Jezus Christus (1:18,36; 14:6; Lucas 2:34; Handelingen 4:12).

Dopen (3:22-26). Doop van Johannes. Gedurende dit eerste jaar van de bediening van Jezus Christus hadden Johannes de Doper en Jezus een parallelle bediening van prediken en dopen (3:22-24; 4:1-2). Het feit dat Jezus doopte door bemiddeling van zijn discipelen (vgl. Matteüs 28:19) toont aan dat Jezus Christus groter is dan Johannes de Doper. De doop van Johannes werd beschouwd als een oudtestamenteel reinigingsritueel (1:31; vgl. Hebrëeën 6:2). Het was een teken dat mensen zich voorbereidden *om de Messias te ontvangen* en zich tot hem te bekeren. Als zij dat deden en in de Messias geloofden, zouden zij van hem vergeving van zonden ontvangen. Christelijke doop. De belangrijkste betekenis van de christelijke doop is ‘de afwassing van zonden’ (Handelingen 22:16), de vergeving van zonden of de rechtvaardiging. De doop van Johannes was een teken van de toekomstige vergeving van zonden (rechtvaardiging door geloof), maar de christelijke doop is het teken en zegel dat vergeving van zonden werkelijk geschonken is, dat rechtvaardiging door het geloof daadwerkelijk plaatsgevonden heeft! De christelijke doop is tevens een zichtbaar teken en zegel van de onzichtbare doop met de heilige Geest (de wedergeboorte, vgl. 3:3-8; 1 Korintiërs 12:12-13).

Johannes de Doper ruimt plaats voor Jezus (3:27-34). Ieder mens moet blijven op de plaats die God hem toegewezen heeft (1 Korintiërs 7:17; 12:18). Jezus is de bruidegom, maar Johannes is alleen de vriend van de bruidegom. De taak van Johannes de Doper was om de weg van Jezus voor te bereiden (Jesaja 40:3; Marcus 1:1-3). Nu Jezus gekomen is, moet Johannes minder worden en Jezus meer worden (3:30)! De oorsprong van Johannes de Doper is uit de aarde, maar de oorsprong van Jezus is uit de hemel. Johannes gaf getuigenis van de stem van God die hij op aarde gehoord had, maar Jezus gaf getuigenis van wat hij in de hemel gezien en gehoord had (3:31-32a)! Het getuigenis van Johannes was soms besmet met zondige twijfels en vrees (Matteüs 11:2-3), maar het getuigenis van Jezus was altijd consequent en overtuigend. Johannes de Doper gaf getuigenis aangaande Gods getuigenis over Jezus (Matteüs 3:17). Nu gaf Jezus zelf een getuigenis aangaande zichzelf: dat hij van God vandaan gekomen is en spreekt over wat hij in de hemel gezien en gehoord heeft, namelijk over de levende God en Gods woorden (vgl. Matteüs 11:27). Iedereen die het getuigenis van Jezus aanneemt, bevestigt daarmee het getuigenis dat God de Vader aangaande Jezus gaf (3:32b-33).

Jezus uniek (3:35-36). Johannes de Doper zegt dat Jezus van God vandaan komt. Hij is God die de menselijke natuur heeft aangenomen. Hij spreekt de woorden van God en nooit iets anders (12:49), want hij is niet slechts een gewone profeet (zoals Johannes de Doper), maar de volheid van Gods Geest (3:34, Romeinen 8:9-10; 2 Korintiërs 3:17; Openbaring 5:6). God de Vader heeft God de Zoon lief en heeft alles in zijn hand gelegd (3:35; 13:3). God openbaart zich ten volle alleen in en door Jezus Christus (14:6; Kolossenzen 1:15; 2:9). God spreekt zijn laatste en beslissende woord in en door Jezus Christus (12:49; Hebrëeën 1:1-2). God heeft de heerschappij over allen en alles op aarde aan Jezus Christus gegeven (Matteüs 28:18; Efeziërs 1:20-23). God redt mensen alleen door Jezus Christus (3:16,18,36; 6:37; 14:6; 17:2; Handelingen 4:12). God zal de gestorvenen opwekken door Jezus Christus (5:28-29). God zal ook de wereld oordelen door Jezus Christus (5:22). De norm voor het oordeel is ‘volhardend blijven geloven’ of ‘volhardend ongehoorzaam blijven’ (beide: tegenwoordige tijd). Gods heilige en rechtvaardige toorn (vervolgenheid) tegen de onheiligheid en onrechtvaardigheid van ongelovigen ‘blijft voortdurend’ op hen rusten (tegenwoordige tijd).